

ACC. N:R M. 12925:1-7.

Landskap: Småland Upptecknare: Emeli Leander, Vislanda
Härad: Albo Berättare: " " "
Socken: Kätelöv Berättarens yrke: småbrukare
Uppteckningsår: 1953 Född år 1885 i Kätelöv

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Butikshandel på landsbygden. s. 1-7. LU F 95.

Luf. 95
1

Något om handel.

Sedan Kongl. Maj:ts nådiga förordning,
given i Stockholms slott i juni 1864 stadgat,
sådan förändring av Handelsbalken, att en var
man eller kvinna, som hade god frejd, fick
försälja varor i bod eller bringföra varor till
arsalu även på landet. Den som ^{de} ville bring-
föra ^{varor} måste ju ha pass från myndighet där han
hörde hemma. Det var i mitten av 60-talet -
som det blev vanligt att brännare hade
kaffe, kryddor, snus, risgrön och en slags hårt
socker, som kallades kaksocker. I Grunslöv
fanns bageris och sill fanns det gott om man
hödde omkring med hästskjuts eller bara en
kärva. En gammal hade snus handel hon vägrade
med "skålarvikter". Detta var den första handeln.
Vid större inköp fick folk ju fara till Staden
eller masknaden.

ACC. N:R **M.** 12925:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

En torpare, som bodde på Ströby ägor, en by
ett stycke bortom kyrkbyn, började skaffa
hem varor. Han hade sin butik i ett skåp
med några hyllor en klaff slogs ner när
någon kom för att köpa något. Husets den
vanliga typen i ena ändan ett större rum
och i den andra kammar och kök. Detta
var ju ingen bod. En liten affär fanns även
i Odensjöns i ett torpställe. I Fluseby herregård
fanns en butik. Där gick masiguen vid denna
tid och och gjuteriet med sina många arbetare.
Vidare fanns Sangers lilla affär, som var belägen
vid landsvägen en bit från kyrkan. Sangers,
ett mindre 2 våningshus var blåmålat och
hade en liten veranda. Affären var inrymd
i en liten kammar till vänster i förstugan.
Den hade en liten disk ett par meter lång, samt
några hyllor och fack på väggen.

ACC. N:R M. 12925:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

Kangens hade även en bit jord Där odlades
potatis och trädgårdsaltter. En liknande
liten affär fanns det i Grimslov station
Det var ett par äldre makar, som ^{hade} en
lika liten affär som Kangens. Huset
hade tre små rum och en liten kammar
som kallades butik. Det måtte gått bra
i dessa småbutiker, ty de hade ju startat
så fort handeln blev fri, och fortsatte till
sin död. De gamla vid Grimslov hade inga
barn, men Kangens hade dottrar, som fortsatte
att ha affären så länge de levde. Den sista
dag 1926. Det fanns ännu en affär vid Grimslov
station nämligen Isakssons i barndomen
hörde jag talas om att denne hade tjänat
dräng nägonstans, han var bevärad och
började handla Isakssons affär. var större
än de föret outalade, öken om folk

3)

försökte pruta så gick det inte, han svarade
att de slapp varan, men det gick bra ändå
det fanns så lite konhusers. Detta var en
liten översikt av de första butikerna här på
osten. Någon vidare utbildning torde deras inne-
havare inte fått. Deras varor voro omtänkta
folk ville köpa kaffe socker salt sill även
grön och mjöl och väsjahanda kasta varor
Många mindre ställen lytte ut "petavällingen"
mot kaffet, om det var bra för hälsan må för-
tigas. Det bästa var att det som man ville köpa
fanns på nära håll. Det kunde kända att kunden
blev bjuden på kaffe eller lång bjöd på karameller.
Hon var liten tjock och godmodig kvinna, som
alla tyckte om. De omtalade små affärerna
upphörde med inhemmas död men, Isakssons
fortsatte sin handel ^{butiken} som liksom de ~~de~~ andra
inte hade lyse eller varme inte heller någon

ACC. N:R M. 12925:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

5) matta på golvet, den ledes med ären moderniserad
och som biträde hade han sina barn. I sock-
nen fanns många mer och mindre rika jord-
brukare. De slaktade grisar och bör odlade
korn och såg brännerierna gjest, kornströko
drank och varo ofantligt fetta, även de mindre
jordbrukarna hade fläck mjölk och ägg de
odlade korn, och äto mycket med korngrus-
gröt. Det var arbetskraften, som var billig och
det gick lätt att få ett arbete utfört. Allt detta
har väl varit en orsak varför handelen var
mindre utvecklade än i en eller annan grann-
socken, som kanske hade fattigare befolk-
ning. Isakssons affär blev allt större ^{folk behövde inte} Där fanns ^{högsta}
bra tyger också. De var starka på den tiden
ofantligt hållbara tyger av kamgarer köpte
den som hade råd, och så var det ofantligt domestik
denna vara behövde alla till underkläder

Där fanns alla olika slagare den varan. Tjock
och grov vara, som var avsedd för männen
underkläder, något tunnare för kvinnor.
Om folk sysslade med en så smectigt arbete så
måste de ändå ha en veta underplagg. När Jakobson
blev för gammal, kom en Magnusson fr Torsås och
övertog affären. Nu är affären nästan en själv-
betjäningssbutik med en mycket bet gussklara
diskar över allt uppsädd vara där kunden
själve kan välja efter behag. Husset har blivit
ombyggt, det är den största affären på den no-
orten både inne, och ett stort magasin.
Här finns även kooperativa och några mindre
koder... Dett är ju en ofullständig skildring
av det efterfrågade. Det går inte att på reda
på var de omtalade ^{affärsman} Togo sina varor inte
heller om deras sakensböcker och vad
därlill höres. Det var far, som var född på

ACC. N:R M. 12925:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7

på platsen ~~är~~ som brukade tala om att
det att handla på kredit förekom. Det var
ju en nödåtgärd om någon för tillfället
saknade kontanter. Det var inget vidare
att handla på kredit. För den, som skötte
sina affärer, och inte ^{s.k. kuller} lät dem bli allt förs
gammal gick det ju bra. Om det gick över ett
år fick vederbörligande ett "kravbrev" då måste det
skaffas pengar, och det gick ju oftast bra.

Det var ej så många med att slå in varorna förs,
som nu förs tiden till kunde bäras hem omkretet
med ett snöre alltså inget, papper, kaffe, peppar
karameller, hade man i street. Det var ingenting
märkvärdigt med ett bitrade is en butik. De borde
ha anlag för räkning, att göra streetas ordentligt
ingick även i kunnandet,

7